

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarifny.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Štatárium.

Prevedenie XXI. zák. čl. r. 1913.

Tiszová hrúzovláda skoro každý deň uvádza do života také zákony, ktoré bez opozície pojednával a ľahkomyselne odhlasoval mungovský parlament.

Všetky tieto zákony vôbec zostavené a vynesené sú s neslýchane hriješnou ľahkomyselnosťou a mungovskí zákonodarcia pri tom len to mali pred očami, aby verejné slobody občanov, zvlášte ale neohrozené pokračovanie opozície zcela utlačiť mohli.

Proti vynášaniu takýchto záhubných zákonov opozícia v parlamente nemohla zakročiť. Ako totiž známo, Tisza vojskom, žandarmi a policajtami otočiť dal krajinský snem tým cieľom, aby krajinskí vyslancovia opozície nemali doň slobodného prístupu. Väčšiu čiastku opozície mungovci ako Tiszoví otroci na dlhý čas zcela vytvorili zo snemových zasadnutí. Tisza však ešte ani s týmto nebol spokojný a aby opozícia v krajinskom sneme ani muknúť nemohla, postavil tam jeho chýrnu ztráž, ktorej veliteľ plukovník Gerő (Giffing) hneď za prvej príležitosti ako táto ztráž začala účinkovať, 4. júna bez všetkej príčiny šablou srúbal opozičného vyslanca Héderváryho. Krajinskí vyslancovia opozície teda zcela prekazení boli v plnení ich poslancekých povinností. Mungovskí poslanci len medzi sebou pojednávali a vynášali také zákony, aké im Tisza predložil a rozkázal. Není teda divu, že všetky tieto zákony len to majú za cieľ, aby ľud pozbavený bol každej občianskej slobody, aby opozícia zcela bola utlačená

a konečne aby diktátor Tisza na dlhý čas zabezpečil jeho hrúzovládu a život jeho otrokom mungom.

Z najnovších mungovských zákonov minule spomenuli sme ten, ktorý Tisza vyniesť dal o obrane volebného práva. Tento zákon už prvej ako bol do života vstúpil, vyprobovali pri náhradnej voľbe v okrese Berettyóujfalu. Volebný predseda Örley, ako Tiszov slepý nástroj, v smysle toho štatariálneho zákona po celom okrese zakázal všetky shromaždenia a z územia okresu skrze žandárov odsupovať dal všetkých cudzých ľudí, totižto kortešov opozície. Pri hlasovaní početní voličia opozície ozbijaní boli hlasovacieho práva a len takým spôsobom s väčšinou 21 hlasov vyvolený bol mungovský kandidát Cziffra. Pri náhradnej voľbe v okrese Nyírbátor mungovci aj s ich štatariálnym zákonom o «obrane volebného práva» ničeho nemohli vyviešť, bo im Tiszov kandidát superintendent Balthazár zutekal, zvlášte ale, bo v opozičnej stolicí sabolčskej nevedeli najšť sodpovedného volebného predsedu. Volebné občestvo ostatne dostatočnú príležitosť bude mať pri každej voľbe oboznámiť sa s týmto zákonom, preto aj prítomne o ňom neideme sa obšírne rozopisovať, uvádzame ale druhý štatariálny zákon, ktorý mungovci na Tiszov rozkaz tiež ľahkomyselne a bez všetkej rozvahy vyniesli.

Toto je zákon o *verejnej nebezpečnosti, prácu obchádzajúcom tuláctve*, ktorý ako XXI. zák. čl. r. 1913. vpísaný je do zákonníka. Dľa tohoto zákona za «verejne nebezpečného tuláka» považovať môžu každého nevymenovaného a slobodné zamestnanie prevádzajúceho človeka alebo

zamestnanca, ktorý náhodou a bez svojej viny prišiel o prácu a zamestnanie. 1. §. tohoto zákona totiž zneje nasledovne:

«Ku zarábaniu živnosti odkázaný človek, ktorý túla sa následkom obchádzania práce alebo ináč vede život bez práce, pre výstupok pokutovaný má byť areštom od osem dní do dvoch mesiacov trvajúcim.»

Ponevác tento zákon uvedený je už do života, patričné vrchnosti súdia už dľa neho a to nasledovne: Minule polapili jedného kelnera, ktorý deň pred tým keď ho lapili, pre nemoc nemohol ísť do roboty. Odsúdili ho ako tuláka. Cez osem dní sedel v arešte. Ten mungovský zákon vôbec neudáva, čo sa má rozumieť pod tuláctvom, tým obšírnejšie opisuje ale, v ktorých pádoch výstupok považovať treba za prečin a pokutovaný má byť areštom do šesť mesiacov trvajúcim. Jedno je nepodvratne isté asíce to, že tento zákon v jeho šlendrianskom zostavení úradným medzítokami príležitosti zavdá ku najhroznejším zneužívaniam ich mocí. Veď dľa tohoto zákona, keď dakomu dnes vypovedia službu alebo prácu, už zajtra môžu ho chytiť a odsúdiť ako tuláka. Keď dnes zkrachuje kupec alebo daktorá banka, zamestnanci kupca a úradníci banky už zajtra lapení a odsúdení môžu byť ako tuláci. Remeselníka, keď nemá práce lapíť a odsúdiť môžu ako tuláka. Jedným slovom tento štatárny zákon nanajvýš ohrozuje osobnú slobodu občanov každého stavu a zamestnania. XXI. zák. čl. r. 1913. v jeho blúpom zostavení nanajvýš nebezpečný je zvlášte v politickom ohlade. O tom presvedčiť sa môžeme z nasledujúceho: Vláda zlakne sa vypuknutia politického hromadného štrajku, majiteľom podnikov a dielni rozkáže, aby vypovedali robotníkom. Stá ba tisíce robotníctva od dnes na zajtra môžu ostať bez práce. A taká hrúzovláda ako je mungovská? Dľa XXI. zák. čl. r. 1913. aj tridsaťtisíc robotníkov môže do areštu hodiť ako verejne nebezpečných tulákov. V čas volieb na príklad, početní privátni úradníci a zamestnanci priznávajú sa ku opozícii, aby ale nemohli hlasovať na kandidáta opozície, mungovská vláda zamestnávateľom, zvlášte keď fabajú daakú štátnu subvenciu, jednoducho rozkáže, aby prepustili ich úradníkov a zamestnancov, ktorí potom dľa druhého odseku 17. §.

XXI. zák. čl. r. 1913., kým trvajú volby o zákonodarskej múdrosti mungov, rozmýšľať môžu v arešte. Spomenutý zákon totiž doprosta to ustáluje, že kto padá do upodozrenia, že nemá zamestnania a obchádza prácu, ako tulák podržaný má byť v predbežnom uväznení a to zatiaľ, kým nad ním vynešený bude súdobný výrok. XXI. zák. čl. r. 1913. nariaďuje toto imperatívne a bez výnimky proti každému.

Keď kto, zaiste my žiadame, aby vrchnosti bez všetkých ohladov a prísne zachádzaly s verejne nebezpečnými tulákmi, ktorí skutočne obchádzajú prácu a na veľkú farchu sú obecnstvu. Proti tomu ale ostro sa ohrožovať musíme, že mungovci opovažia sa znovu takýmto zákonom utláčať slobodu občanov. Veď celý tento zákon považovať treba len ako doplnok všetkých ostatných zákonov, ktoré za ukradené peniazesohnatí mungovci pod ztražou vojska, žandárov a policajtov na Tiszov rozkaz vyniesli tým cieľom, aby zeela utlačili opozíciu, ľud ozbýjali o všetky jeho práva a čo možno najdlhší život poistiť si mohli pri plných válovoch a masných hrncoch.

XXI. zák. čl. r. 1913. vpísaný je už do zákonníka. Na večné veky ohlasovať bude neschopnosť a pošetilosť mungovského zákonodarstva, ktoré i týmto zákonom dokázalo, že len to zasluži, aby keď prv-neskôr rozpustia krajinský snem, na základe XXI. zák. čl. r. 1913. do areštu hodili všetkých mungovských vyslancov ako bez práce, verejne nebezpečných tulákov.

Aby ale mungovci konečne už nemali príležitosť vynášať podobné záhubné zákony, kresťanský ľud po všetkých stranách krajiny organizovať sa má pod zástavou kresťanskej ľudovej strany. Každý samostatný a kresťanského presvedčenia občan má byť členom kresťanskej ľudovej strany! Spojenými silami istotne zvíťazíme. Víťazstvo kresťanskej ľudovej strany, bude víťazstvo ľudu.

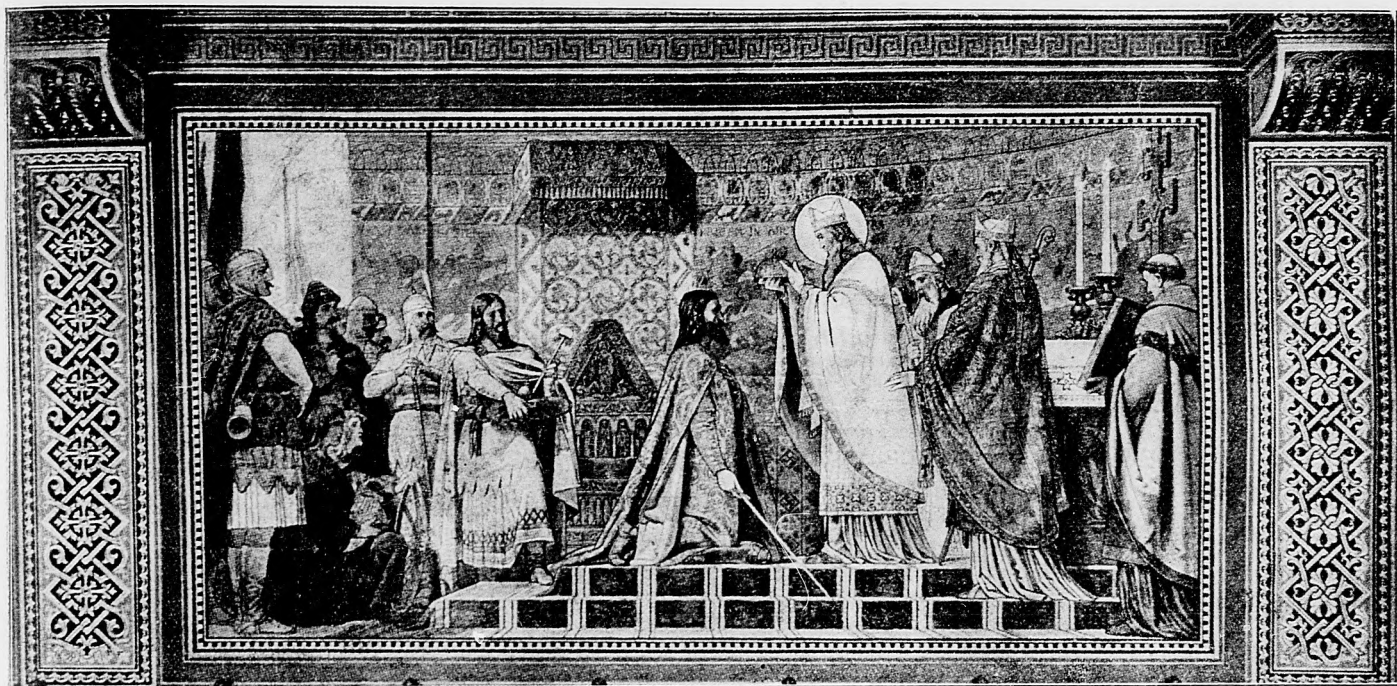
Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XX dvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Obžalovaní Bulhari.

Kým Bulhari proti Turkom bojovali, nebolo čuť a čítať o nich, že by to boli ľudia pomsty-
chtiví, ukrutní a krvožizniví. Svet vôbec osla-
voval ich ako šlachetných víťazov, ktorí za slo-
bodu svojej vlasti a za vyslobodenie svojich
pokrevných nešanovali ani krve ani hmotných
obiet. Ba ani Turci nepísali o Bulharoch ako o
divochoch, ktorí neznajú milosrdenstva. Bulhari
teda čistí stáli pred súdom celého vzdelaného
sveta a bárs aj neboli takými veľkodušnými
kresťanmi, ktorí v ohnivej bitke myslia na lásku

vrátiť. Sám grécky kráľ neostychal sa v jedných
francúzskych novinách obžalovať Bulharov, že
sa dopúšťajú neslýchaných ukrutností, pri čom
svojich ľudí predstavoval ako mučedníkov.
Toisté urobil aj srbský kráľ. Nuž a keď králi
lžú a osočujú, čo majú robiť novinárske kan-
cellárie!

Srbi a Gréci všetko možné urobili, aby Eu-
ropu zaviedli a aby Bulharov zvliekli do čier-
neho blata a verejnú mienku celého vzdelaného
sveta obrátili proti Bulharsku. Všetky
zprávy o ukrutnosťach Bulharov, pochádzajúce
zo srbských a gréckych prameňov, sú len hnusná

Koronovanie sv. Štefana, prvého apoštolského kráľa Uhorska.

a milosrdenstvo, predsa však málo hriechov
malí na svedomí.

Keď však Bulhari vo vojne stáli proti
Srbom a Grékom, premenila sa o nich prajná
mienka a kolovaly o nich najhroznejšie chýry.
Prečo sa to stalo? Čo zavdalo príčinu tohoto
obratu? V druhej balkánskej vojne Bulharsko
osihotené bolo od sveta. Rumuni, Srbi a Gréci
zaržali bulharské pošty a telegramy, tak že svet
len to vedel o Bulharoch, čo o nich rozchýrili
ich nepriatelia. Sama bulharská telegrafická kan-
cellária nebola vstave rozposlať hodnoverné
zprávy, túto okolnosť ale belehradské a athén-
ske tlačové kancelárie k tomu upotrebily, že o
Bulharoch pustily do sveta rôzne lživé chýry,
ktoré bulharská vláda len po dňoch mohla pod-

ložiť a zlostné vymysleniny. Kto za dlhší čas nále-
žite zskúmal Bulharov, študoval smýšľanie a ka-
rakter bulharského ľudu, ten neuverí tie obža-
loby, s nimiž Srbi a Gréci Bulharov obviňovali.
Len skoro príde na čisto, že tie chýry sú zväčša
luhaniny a zlomyselné klebety, s ktorými ich
vlastné ukrutnosti zaokrývať chcú Srbi a Gréci.
Bulhari vo všeobecnosti sú ľudia počestní, dobro-
srdeční a pokojamilovní. Bulhari neni sú prudkí
a obnivi Nie sú pomstychtiví a za každej okol-
nosti udrzajú svoju miernosť a triezlivosť. Len
jeden pád spomeneme.

V prvých dňoch druhej balkánskej vojny
do Sofie doviezli celý krdel srbských zajatých,
ktorí pred očami celého mesta tiahli ulicami.
Boly to samé smutné tváre, ukonaní vojaci.

Slávnostný pochod so sv. Pravicom v budínskom hrade.

Veľa šedivých starcov bolo medzi nimi. Nikto z Bulharov nevysmieval tých ubohých, nikto sa netešil ich nešťastiu. Bulhari nemo a môžem povedať s polutovaním hľadeli na zajatých Srbov. Len jediný hlas prerušil to velebné ticho asíce jedon staručký Bulhar, ktorý doista roku 1885 bojoval v srbsko-bulharskej vojne, nevedel sa sdržať, aby neoslovil Srbov: «Bratia, nehaňbite sa, že takto vás musíme vidieť, ktorí ste s nami proti Turkom bojovali a prijali sme vás ako hosťov?»

Na to jeden ľahko ranený srbský poddostojník odpovedal:

— Daj pokoj, bratu. Či môžu zato, tito ubohí ľudia, že ich nútili k bratovražde? Pašiča a iných belehradských pánov by mali obesiť.

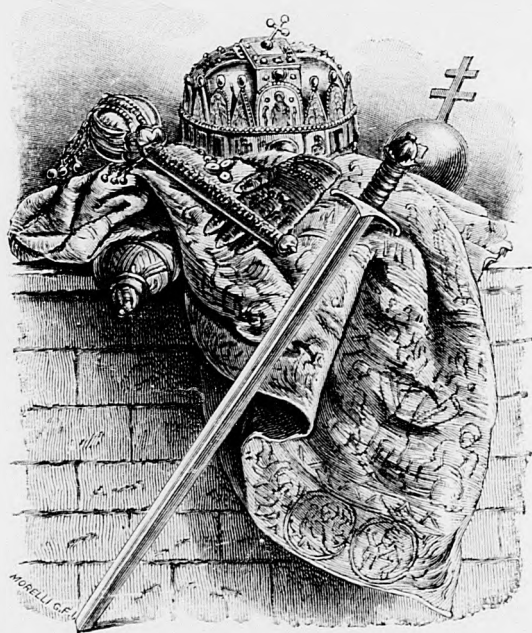
A obyvateľstvo hlavného mesta Bulharska s úpri: nou lútosťou sprevádzalo zajatých, ktorí s ovisnutou hlavou, smutno kráčali ďalej.

Tu je však i druhý, tiež charakteričný pád. Jedného dňa videl som na ulici malú trupu srbských zajatých. Dovedli ich tuším z okolia Istipu. Hrozne ukonané nohy takmer len vliekli za sebou v náramnej palčivosti. Jedon z nich vypadol z radu a nevlánne ležať ostal na dlažbe bez seba. Zaraz ho obstáli Bulhari a prispeli mu ku pomoci. Jedon z nich doniesol vody, aby ho ku životu vzkriesil, druhý sa obhliadol po lekárovi, iný bežal pre posilňujúci nápoj. Pýtam sa teda, zdáliš v Belehrade a v Athénach Srbi

a Gréci tiež tak zachádzali so zajatými? Bulhari boli veľkodušní a v zajatcoch a väznoch spatrovali ľudí. Srbi a Gréci neboli takí. Aspoň zprávy, aké som čítal o nich v cudzozemských novinách zcela iné tvrdia.

Aj Turci uznávajú, že Bulhari najľudskejšie zachodia so zajatcami. Počas prvej balkánskej vojny zajatí tureckí vojenski dôstojníci slobodne chodili po meste, kde boli internovaní a bulharská vláda, len vtedy začala s nimi prísnej zachádzať, keď do druhej balkánskej vojny pomiešalo sa aj Turcko. Do Bulharska deň po deň dochodia pred ukrutnosťami Gré-

kov ubehlí Bulhari z Macedonie. Takýchto je dľa úradného popisu vyše 100.000. V samej Sofii takých prenasledovaných je 25.000. Pisateľ týchto riadkov navštívil tých polutovania hodných chudiakov, ktorých ubytovali v nemocniciach a v školských budovách. Neni možno opísať ten dojem, ktorý na mňa učinili tí nešťastní ľudia. Niet tej biedy, tých múk a ukrutností, ktoré im vyzeraly z očí. Každý z nich

Odznaky korunovania.

žaluje sa na Grékov, že sú horší ako Turci. Vraždia deti a starcov. Ženské, ba aj slabé dievčatá zprýznia. Ranených najhroznejšie po-

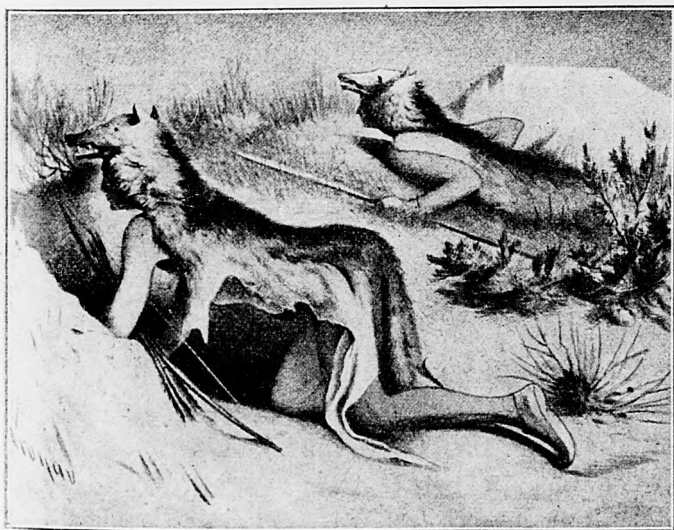
kaličia. Zajatých mučia a hladom trýznia. Podpalujú, rabujú, tak že za Grékmi neostáva kameňa na kameni a živej duše.

Nie teda Bulhari sú divoši, vrahovia, podpalači a zbojníci, lež Srbi a Gréci. Bulhari aj k nám bližšie stoja ako tí dvaja a lutujeme ich zo srdca v ich veľkom nešťastí.

Pravdomluv.

To i to.

»Utekaj, utekaj, po Debrecín nepostoj!« Tohto hesla držal sa kalvínsky superintendent a Tiszov «biskup» Dezider Baltazár mungovský kandidát, keď ufujazdil z nyirbátorského okresu. Stotisíc korún strovil a ledva mal kolko-tolko voličov. Všetci kalvínski «kňazia» a v Debrecíne študujúci «teologovia» na rozkaz pána «biskupa» museli ísť zaň kortešovať a predsa nemohli sohnaf čo len takú stránku, ktorá by dostatočná bola bývala, aby «biskup» Baltazár dľa nitrianskeho predpisu zvíťazil mohol. Ten pán «biskup» prinútený boí teda zutekať z Nyirbátora, ačpráve v tom okrese kalvíni sú vo väčšine. Lenže ani títo nechceli mať «biskupa» Baltazára za krajinského poslanca. Zhnusil sa im, že on, ktorý predtým bol červeným socialistom, neskôr tuhým Kossuthistom, zrazu ostal mungom. A to veľa znamená, keď sa kalvíni proti svojmu «biskupovi» postavia a to ešte v takom «cirkev-

Z Ameriky. Indiáni vo vlčej koži zkúzamajú vidiek.

nom» okrese, v ktorom Štefan Tisza je hlavným kurátorom a či «pápežom».

Utekol «biskup» Baltazár i s celým jeho

Takto sa čudujú naše staré matky pri pohľade na maškary terajšej módy.

sprievodom. On sa síce vylúva, že nemal dostatočných prostriedkov ku víťazstvu. Pod tým treba rozumieť peniaze. Skúpy Tisza z mungovskej a či krajinskej kassy len stotisíc korún assignoval na nyirbátorské víťazstvo. To však bolo málo. Voličia si mysleli, keď «biskup» vystúpil a driaoc sa za poslanectvom, nech pomastí. Lenže Balthazár nechcel zo svojeho mastí, radšej utiekol. Zišlo sa mu to priučné. Takí dvojnásobní renegáti, ktorí ešte aj katoľické cirkevné majetky chcú shabať, nezaslúžia iného. Bárs by každý renegát tak pochodil ako v Nyirbátore «biskup» Balthazár.

*

Gróf Georg Pallavicini v stoličnom shromaždení v Kapošváre tak sa vyslovil o Štefanovi Tiszovi, že v Désy-Lukácsovej pravote nátlak robil na istých svedkov, aby svedčil v prospech Lukácsa. Gróf Pallavicini na kapošvárskom stoličnom shromaždení z tej príležitosti vystúpil proti Tiszovi, bo tamojší mungovia Tiszovi dôveru vyslovili. Pallavicini to navrhoval že keď šomoďská stolica Tiszu oslavuje, nech aj Lukácsovi vysloví dôveru, bo veď Tisza vedel o Lukácsovej krádeži.

Osvedčenie Pallaviciniho veľký ruch vzбудilo medzi mungovcami, bo veď jestli je to pravda, že Tisza nútiť chcel istých svedkov, aby Lukácsa zastávali, tak hoden je, aby ho pred súd postavili. Akty Désy-Lukácsovskej pravoty sú už zaklúčené na veky. Hlavný kráľovský fiškus odvolal apelláciu a nullitu proti výroku kráľ. trestného súdu. následkom toho nepodvratne dokázané je, že Lukács kradol a že mungovských poslancov vyyvolili za ukradené peniaze. Tisza mal povedomie o tom, lež mlčal, ba pred súdom dobrovoľne sa hlásil za svedka a proboval na bielo umyť Lukácsa. To sa mu však nepodarilo. Na šomodskom stoličnom shromaždení gróf Pallavicini to vykričal Tiszovi, že nahováral svedkov, aby krivo svedčili. To je obžaloba kriminálna. Tisza má veľa fažkých hriechov, s nimiž sa proti zákonom previnil, lež toto je ten najhroznejší. Uvidíme, akých nezákonností sa znovu dopustí, aby sa umyl z tejto obžaloby a vyhnul prísnemu výroku trestného súdu.

Fatranský.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Odvážlivý jazdec.

Z Liptova. Odpoveď Jednotárovi.

Milý priateľu! Čítal som Váš dopis uverejnený v 32. č. nášho Kresťana a som sa aj potešil, aj zarmútil. Potešiteľného to som našiel v krátkom Vasom dopise, že v Liptove sú ešte horliví katolíci a Jednotári, ktorí túžia po lepších pomeroch, ako sú tie, medzi ktorými prítomne žijeme. Zarmútil som sa ale, keď pri čítaní Vášho dopisu zabľúdil som do minulosti, keď my liptovskí katolíci boli sme silní a sjednotení pod jednou a to kresťansko-ludovou zástavou. Veď náš ružomerský okres bol opravdovou zlatou ratolesťou na strome kresťansko-ludovej strany a katolíci celého Liptova stáli v jednom tábore. Tvorili takú pevnosť, akej málo bolo na hornom Uhorsku. Liberáli ver' triasli sa pred nami. Vtedy nemohli zakrývať ich hnusné kúsky, bo sme boli natoľko smelí, že sme ich odhalili pred svetom a na ich huncústva upozorňovali sme celú krajinu. Kde sú tie časy? Kde sú naši horliví a obetaví katolíci? Krajinská kresťanská ľudová strana nás prebudila. Ona nás priviedla k lepšiemu povedomiu. Ona nám dala politického presvedčenia, nadšenosti a viery v lepšiu budúcnosť. Kde je liptovská kresťanská ľudová strana? — volám zúfale — Kto ju rozbil? Nech sa hlasia hrobári liptovskej kresťanskej ľudovej strany. Tu sú medzi nami, lež čušia. Doista hryze ich svedomie, že tak veľkými obetami vybudovanú pevnosť oddali liberálom a luteránom. Oni zhubili všetko, čo sme si s tak veľkou nadšenosťou, obetavosťou a s nevýslovným namáhaním vymôhli. Rozbili a rozvädili nás katolíkov. Spojili sa s luteránmi proti nám a začali hon na kresťanskú ľudovú stranu. Rozsiali nenávisť po celom Liptove. Našej strane verných kňazov vydali uličnej hávedí, aby ich vysmievala, urážala a opluvala. Usporiadali štrajky proti Bohu a vyhánali veriacich z chrámov, v ktorých kňazi kresťansko-ludáckeho presvedčenia sv. omšu slúžili. Tupili nášho biskupa a vykrikovali naň najväčšie ohavnosti. Robili to s pomocou luteránov a socialdemokratov. To vraj bol boj za tú našu slovenčinu. Korunou toho boja bolo černovské krvepreliatie, ktoré tiež len tí istí pánkovia majú na svedomí.

Milý priateľu! Tieto myšlienky prehľky mi

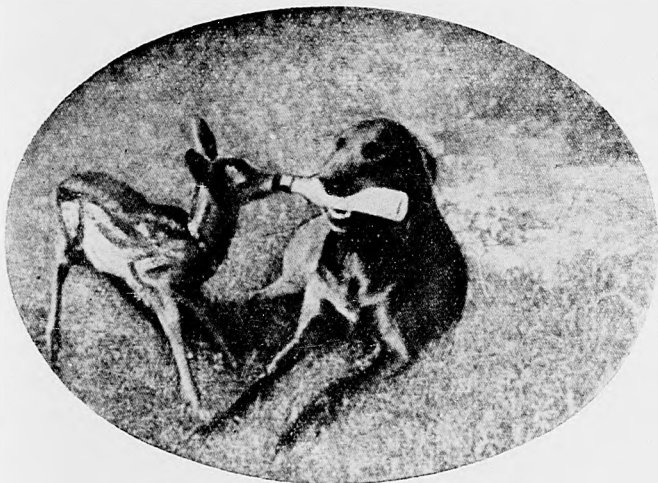
prez hlavu, keď som Váš dopis čítal. Tam naša pevnosť, tam naša sila. Slabí sme a roztrúsení. Bez vodcov a bez nádeje. Čo si počať?

Znovu sa organizovať, píšete Vy. Pod zástavou Katolíckej Ludovej Jednoty. Áno, organizovať sa máme. Pevne úfam, že liptovskí katolíci po tom veľkom zklamáaní, v ňomž ich zluteránčení vodcovia súčastnili, mileradi sa pripojia k našej jednotárskej zástave a znovu si vybudujeme takú pevnosť, akú sme jednúc mali najmä v ružomerskom okrese. Kto chceš pracovať za dušné spasenie liptovských katolíkov, daj sa do práce. Staň si pod našu zástavu!

Tiež Jednotár.

Zdravotnícka otázka.

Jednou z najpálčivejších otázok verejného zdravotníctva je: zdravotný stav detí. Isté je, že u nás v posledných desaťročiach na ochranu zdravia detí mnoho bolo urobené. Opatrovne, utulne, vychovávateľské ustanovizne, nemocnice pre deti hlásajú, že sa u nás na zdravie mladého podrostu nezabúda, štatistika ale poučuje nás že ešte vždy nemožno povedať, že by sa v tomto ohľade dosť bolo urobilo. Zo štatistických výkazov o úmrtnosti vidíme, že skoro polovica

Malý pes z mliečnej flašky pleká srnku.

smrtných pádov pripadá na nižšie sedemročné deti. Štatistické výkazy o assentírkach ale po-

Zápraž husí.

učujú o tom, že pod vojenskú mieru prichodia ešte vždy v značnom počte takí mrzáci, ktorým telesné chyby zapríčinila zlá telesná výchova a rodičovská nedbanlivosť o zdravie detí.

Netrpí pochybnosti, že veľkú úmrtnosť detí zapríčiňujú zčiasťky neprajné okolnosti, nezdravé povetrie v jednotlivých krajoch, z väčšej čiastky ale jak veľkú úmrtnosť detí, tak aj ich mrzácke telesné vyvinovanie zapríčiňuje trestuhodná nedbanlivosť mnohých rodičov, ktorí sa o zdravie svojich detí málo alebo vôbec nič nestarajú. Veď vídavame často tie polutovaniahodné pády, že sa niektorý rodič viac stará o kus statku, ako o svoje dieťa. Kolkokrát vidíme, že keď na maštali ochorie kus statku, hneď sa mu pomáha rozličnými liekmi; keď ale ochorie dieťa, pre lekára ide sa len vtedy, keď mu už lekárska pomoc zľážka pomôže. No a keď sa dieťa nešťastnou náhodou pokaličí, tiež není ináč. Pri vytknutí, zlomení daktorého úda odborná lekárska pomoc bola by nešťastné dieťa zachránila od mrzáctva, ktoré ho spraví biednym tvorom na celý život.

A čím rodičia stoja na nižšej spoiočenskej úrovni, tým je nedbanlivosť o deti väčšia. Mnohé nesvedomité matky dávajú piť deťom rozličné škodlivé odvarky, aby zaspaly. Nejedno dieťa už od takého odvarku zaspalo na večnosť, ktoré ale ostalo pri živote, tomu odvarok otupil rozum, stalo sa blbým, na farchu rodičom, samému sebe a ľudskej spoločnosti.

Ku týmto osudným zlozvykom rodičov po

mestácb zdravie detí podkopáva aj to, že chudobní ľudia bývajú často v pivničných bytoch, dieťaťu sa nedostáva čerstvého povetria, nemôže sa slobodne pohybovať, čoho následkom býva že jeho telesná ústrojnosť oslabne a potom aj najmenej chorobe podľabne.

Po obciach a dedinách ale tiež neni ináč. Keď rodičia majú robotu na poli, deti nechajú samotné doma a deň po deň dostávame chýry že takáto nedbanlivosť rodičov zapríčinila nešťastie, ktoré na seba ponechané dieťa zaplatilo

sleduje choroba a v mnohých pádoch smrť. Škodný a hriešny zvyk je, že náš obecný ľud ku chorému dieťaťu nevolá hneď lekára. Nielen tí, ktorí pre chudobu neutikajú sa hneď k lekárskej pomoci, lež aj majetnejší rodičia len vtedy idú s chorým dieťaťom k lekárovi, keď už temer niet pomoci. Toto je taká nedbanlivosť, ktorá sa často vypomstí na rodičoch a pripraví nevinné dieťa o život.

Zlá telesná výchova detí je veľkým nešťastím pre našu vlasť. Pomoc na tomto poli je

Japonskí hodnosťari na kočoch, ktoré ťahajú ľudia.

životom. V lete síce dieťa na vidieku zdravého povetria užije, v zime ale prinútené je sedieť na peci v malej izbe, ktorá je cez celú zimu nie prevetrená: každá škára je pozorne zapchaná, len aby zdravé, čerstvé povetrie dákosi sa do izby nedostalo. Rozumie sa, že je povetrie v takejto izbe zdusené, zkažené a zdraviu v najvyššej miere škodlivé. Odrastlí toto ešte len znesú, ale slabé deti zo dňa na deň väčšmi cítia škodlivé účinky nerozumného zvyku. Ich telo je soslabené, zdravie podkopané a keď sa potom dostanú von na zimu, prechladnú, na-

súrne potrebná. Povinnosťou správy krajinskej, cirkevných, svetských vrchností je, všemožnými prostriedkami privádzať, kde treba, prinútiť ľud k tomu, aby sa lepšie staral o zdravie svojich dieťok. Bo zdravotný stav mladého podrostu je najhlavnejším záujmom krajiny. Budúcnosť krajiny složená je v mládeži a kto sa o jej zdravie stará, stará sa o budúcnosť vlasti. Bo v zdravom tele býva zdravý duch.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Blahoslavená Panna Maria oroduj za nás!

orf.
ud
en
le-
len
red
hli-
a
sta-
je

skej,
nými
fud
ojich
stu je
kra-
ravie
zdra-

licke

Tisza a Pallavicini.

Už aj Tiszovi začína prihárať. Mungovci držali ho posiaľ za gavaliera, na ktorom niet žiadnej škvrny, k ich veľkému prekvapeniu však on sám uznáva, že z príležitosti špinavej Lukácsovej pravoty hovoril so svedkami.

Gróf Pallavicini vo výbořovom zasadnutí šomořskej stolice o Štefanovi Tiszovi vyslovil sa doslovne :

«Tisza v Désy-Lukácsovej pravote podporoval nielen vplývať na súdobné pojednávanie, lež ešte aj svedkov hladel naviesť ku zloženiu prajného svedectva.»

O tejto jeho výpovedi osvedčil sa gróf Pallavicini, že to, čo povedal, hotový je pred každým fórumom a v akejkoľvek forme dokázať.

Na Pallaviciniho obžalobu Tisza najprv v polobúrnom časopise pokúsil sa to predniesť ku svojej obrane, že to, čo Pallavicini o ňom povedal, je cigánstvo. Konečne ale predsa sa naľakal, že na základe Pallaviciniho výpovede postavený bude pred trestný súd, preto pokúsil sa umývať nasledujúcim svedčením :

«Gest, 14. augusta. S dvomi svedkami Désy-Lukácsovej pravoty potýkal som sa v záležitosti svedeckej výpovede. Jedon svedok bol gróf Imrich Károlyi a s tým som sa preto showáral, bo som najprv od neho čul celú tú záležitosť; s druhým svedkom som sa showáral, bo ma o radu požiadal; obom svedkom som ale povedal, že len to môžu povedať, čo je pravda. Keby ale gróf Pallavicini jeho elastickou výpovedou tomuto protivné chcel tvrdiť, vtedy by to bolo cigánstvo práve tak ako ten chýr jedných novin, že som na písme dal svedkom, čo majú pred súdom povedať.»

Tisza priznáva sa teda sám, že v Désy-Lukácsovej pravote machloval so svedkami. Pre takéto fažké previnenie musí byť postavený pred trestný súd. Takéto prečiny nedajú sa odbaviť hlúpym duellom, ako by to chcel urobiť Tisza. Kto na súdobné pojednávanie vplýva a svedkov ku prajným výpoveďám navádza, nech je čo najprisnej trestaný.

Rezervistov posielajú domov.

Vojenské spoločné ministerstvo konečne vydalo nariadenie, dľa ktorého domov pošlú rezervistov ročníkov 1900—1902. a z náhradných rezervistov ročníkov 1910—1912. tých, ktorí v Bosne, Hercegovine a v Dalmácii konali službu, zaoberajú sa s gazdovstvom alebo sú udrzovateľmi rodín. V Bosne a Hercegovine umiestnení, náhradní rezervisti ročníka 1912. cieľom čiastočného doplnenia armády i ďalej ostanú v aktívnej službe. Balkánski spojenci odzbrojujú. Uhorsko-rakúsko znovu žiada o 50 tisíc viac rekrútov a k tomu ešte aj rezervistov 1912. ročníka podržiava v aktívnej službe. Za také odzbrojenie náš spoločný vojenský minister zaslúži, aby ako zvláštne vyznačenie dostal — slamený venec.

Attentát proti horvátskemu kráľovskému kommissárovi.

Barón *Skerlec*, ktorého Tisza ako kráľovského kommissára tým cieľom poslal do Záhrebu aby tam zaviedol ústavný poriadok, nemohol sa dlho tešiť jeho nezkalnej sláve. V pondelok 18. augusta keď po slávnosti z príležitosti narodenin jeho veličenstva kráľa s veľkým sprievodom opúšťal hlavný chrám záhrebský, žiak Štefan *Doisics* v predsieni chrámu strelil naň a v pravé rameno ranil ho ťažko s výkrikom : Živio Hrvatska ! Útočníka chytili a pri výsluchu sa priznal, že len včul prišiel z Čikága v Amerike, zkadial ho vyslali, aby zavraždil kráľ. kommissara Čuvaja. On nevedel, že Čuvaj už není kommissárom a preto strelil na *Skerleca*.

60. Valné shromaždenie nemeckých katolíkov.

Nemeckí katolíci tohorocie valné shromaždenie od 17. do 21. augusta vydržovali v meste Metz. Na tomto shromaždení z Uhorska boli prítomní v zastupiteľstve Katolíckej Ludovej Jednoty : dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca, krajinský vyslanec Ján *Bartos*, tajomníci Matias *Frühwirth* a Štefan *Sipos* a redaktor Alkotmányu Béla *Turi*. Ku tomuto zriedkave veľkolepému katolíckemu shromaždeniu z Uhorska dostavili sa ešte : páp. prael. kan. dr. Alexander *Giesswein*, pravotári Zoltán *Hindy* a dr. Štefan *Zsembery*

B E S E D N I C A.

Turci idú...

Poveš' z tureckých časov.

Horvátsky napísal *rev. Karol Ferkič*, kat. farár. — Volne poslovenčil *rev. Jan Králiček*, S. J.

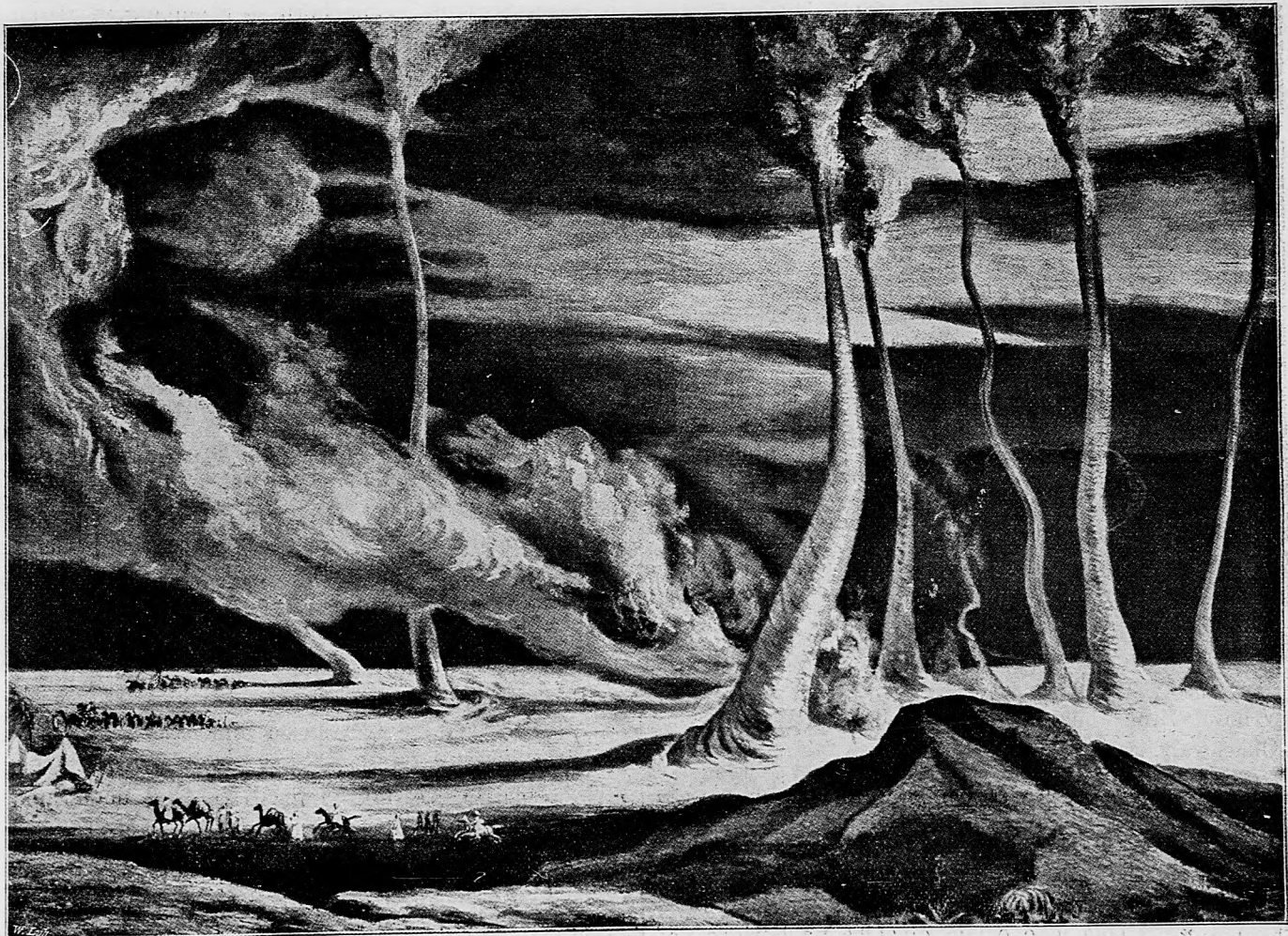
V.

Dvaja Judáši.

Štumberg neurobil iba pár krokov zúriac v duši a hroziac sa mlynu a dievčatu, keď sa zrazu ktosi zasmial blízučko pri živom plote.

— Dobre si počul. i jedno som i druhé. Dnes pláteník a zajtra Mustafa beg z Virovice. Ale podme ďalej od toho mlyna. Ten čertovský mládenec mohol by nám päty posoliť. Ty musíš proti Gradcu i ja idem s tebou. Istá nám je cesta.

Pláteník mal asi 50 rokov. V zlom chýre stál po celom Horvátsku. Rodom bol Nmec. Za mladý prišiel do Horvátska, vyšvihol sa až na kapitánstvo, keď mu ale r. 1555. sverili pevnosť Kostajnicu, podplatili ho Turci a zradil im ju. Pred vojenským súdom utiekol do Turecka. Tam sa poturčil a stal sa begom v horvátskom meste Virovitici.

Vichor na púšti Sahara.

Rozdrážený obozre sa Štumberg. Pred neho stúpil strednej postavy človek s batohom plátna.

— Ha, ha, ha! — smial sa neznámy znovu chutne a povedal po nemecky:

— Vidíš ho! Jurko Štumberg aký je nešťastný v láske!

Štumberg ostro pozrel na človeka, na ktorého práve svetlo mesiaca padlo.

— Či je to možné? Ty si to, Lastoheru? Ty Šimone tu? A ako pláteník. Veď som počul, že si sa poturčil a že si sa begom stal vo Virovitici? — povedal začudovaný Štumberg.

Živo sa shovárali tí oplani. Boli už starí priatelia. Pláteník na čosi nahováral Štumberga. Tento konečne pristával a to — celkom.

— Pravdu máš, Lastoher. Bol by som bázon, keď by som nepristal. Čo sa mám trápiť za týchto biednych Horvátov. Nech idú do Sitna! Urobím ako ty, oddám vám pevnosť, poturčím sa a potom beda mlynárovcom.

— To je múdre od teba, Štumberg. Ale teraz podme chytro k Hasan bašovi. S ním sosnujeme čo a jako. Ten sa zblázni od radosti keď ňa k nemu privediem, bo mu mnoho záleží na Križovciach. Štumberg, budeš šťastlivý, čaká ňa pekná budúcnosť.

— Teda odveď ma k nemu chytro, aby sa vec čím skôr skončila. Za dva dni sú Križovce vaše a ja tam budem pánom. Ha, ha, ha!

Shovárajúce sa prišli do Gradeu. Štumberg rozkázal aby osedlali dva kone, bo že ide na výzvedy s týmto kupcom, ktorý zná všetky cesty.

Skoro nato odišli oplani z Gradea ku Duľravčáku aby vyviedli skutok Judáša Iškariotského.

*

Zajtrajší deň, 4. mája, už zavčas rána živo bolo na Trstenníku. Vojaci (400 domácich a 200 nemeckých) cechy (do 800 chlapov), sediaci (skoro 2000), stáli v radoch a cvičili sa strieľať a rúbať. Pravdaže nemali všetci pušky, najviac sediaci museli sa uspokojiť so sekerami, kosami atď. Mladší a obratnejší dostali pušky. Podžupan Orechovský dozeral na všetko, chválil, povzbudzoval kde bolo treba.

Zrazu zazrel jazdca, ktorý z Vrbovca cvála čo mu sily stačily. Bol to jeho vyzvedač. Podžupan popichol koňa a šiel mu v ústrety. Ten ale sotva mohol slova vysloviť, tak bol zadychčaný.

— Pane! Turci s celým vojskom sú už vo Vrbovci. Obišli Ivanič, napadli Bižakovinu, zaujali ju za chvíľku a za pol hodinky boli už pred Vrbovcem. Hádám už padol; ale ja som utiekol aby som to oznámil.

— Bože svätý už vo Vrbovci! — zvolal prestrašený podžupan a zbladnul. Lež chytro sa sobral a priváľal k národu, ktorý už zhadal dým a plamene vo Vrbovci a strašne sa nalakal.

— Junáci! oslovil ich. — Neľakajte sa. Nebezpečenstvo je síce veľké a už blízko. Ale i nás je pekná hrstka a pride nám pomoc i z Ivaniča, z druhej strany i Koprivnice a potom pomôže nám i Pán Boh.

Oblaky dymu a plameňa len riastly a riastly vo Vrbovci. Zvony blízkych kostolov a kaplic duňaly... Ohlasovaly, že Turci sú už tu!...

*

Ma vršku proti Rakovcu stál letný dom rodiny Zrinských. Ta nesialhal plameň. V ňom odpočíval Hasan Baša. Fajčil si spokojne svoj dlhý čibuk a hľadel oblokom. Rozkoš bola jeho očiam dívať sa na horiace dediny a ešte viac na zajatcov a na biedne poviazané ženy, ktoré Turci vliekli k šiatrom.

Pri ňom stál tlstý Turek s malými lišáčimi očima.

— Múdro si to vyviedol, begu Mustafa — povedal Hasan baša. Ten tvoj priateľ nám hodne pomohol. Kto by bol myslel za hodinu vydobíť dve pevniny: Božiakovinu a Vrbovec. Pred štyrmi rokmi Ali baša ani len samú Božiakovinu nemohol za dva týždne vydobýť. Ha, ha, ha! A ja za pol hodinky. A len ešte Križovce a potom uvidíš pyšný bán horvátsky, Tomáš Bakáč, jako sa pomstí Hasan baša... Ale kde je ten tvoj Nemeec?

— Zaraz ho privediem pred tvoju skvelú tvár — odpovedal Mustafa beg — večerjší pláteník. Vyšiel a

za chvíľku priviedol pred bašu človeka v pláteníckom odeve (ktorý včera sám nosil) bol to Štumberg. Preobliekol sa zradca, aby ho nikto nepoznal a tak voviedol Turkov do Božiakoviny a do Vrbovca z tej strany ktorú vojaci najmenej strážili a kde nebolo kanónov. Hasan sa mu prívétive usmial.

— Veru si chválu zaslúžil Nemče! Dostaneš čo žiadaš, len ma ešte voveď do Križoviec. Staneš sa begom a neskôr bašom. Obsypem ťa bohatstvom: viacej budeš mať, ako všetci tvoji generáli. Voveď nás teda do Križoviec a nikdy to neofutuješ!

— Poshovej len niekoľko hodín. vysoký bašo a Križovce sú tvoje — pachoril sa Štumberg. — Hrdinské je tvoje vojsko a ty si junák nad junákmi. Ale Križovčania budú sa brániť zúfalo a načo traťť darmo vojakov? Ja ich oklamem a tvojich vojakov vovediem dnuká, jako som ťa voviedol do Božiakoviny a do Vrbovca.

— To mi ešte milšie bude. Ale jako že to urobíš? — pýtal sa baša.

— Počúvaj ma, slávny baša. Obráť sa s vojskom ešte predpoludním proti Rakovcu a Zeline. Ja dám Križovčanom vedieť, že si sa odhodlal neisť proti Križovciam, ale že Zelinou rovno chceš isť proti Záhrebu. Vymyslel som, jako vyvábim najlepších vojakov z pevnosti. Do večera buď okolo Rakovca a Zeliny a keď dobre smrkne, vrať sa čoskôr môžeš do potoka Glogovnice zpod Vrbovca a potom popri potoku do Poliany. Tam ťa pričkám. To všetko obideš do polnoci. Niekoľko hodín nech si tam vojsko oddýchne a pri úsvite napadneme zrazu mesto a pevnosť. Ja sa postarám, aby v pevnosti nebolo mnoho vojakov a tak, poctivý bašo, ráno budeš pánom Križoviec.

— Veru si múdra hlava, ty prevýšiš ešte i Mustafa bega!

Mustafa beg — a či lepšie Šimon Lastoher — sa zasmial.

— Len ťa ešte prosím, poctivý bašo — dodá Štumberg — daj mi, aby som bol istejší, asi tridsať svojich ľudí, ktorí sú trocha vycibrenejší. Poobliekame ich do šiat zajatých a pobitých dragúnov vrboveckých. Tak mi budú lepšie po ruke.

— Veď si ty pravý dia... — zasmie sa Hasan baša. — Turkov preobliecť za švábskych dragúnov. Nuž ale rob čo chceš, nech len budú Križovce moje.

— Budú, bašo! — odpovedal Štumberg.

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabriku Ludvika *Kállai-ho*, *Budapest, VI. Gyár-utca 28*, kde za najlepšie uznané motor mlatiačky

---

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštana!»**

Kým nepríde k rozumu!

Dvaja dávno dobre známi,
idúc na jarmok do mesta,
všeličo si rozprávali
by im ľahšie ušla cesta.

«Ale kmotre! Či to pravda,
že si chcete ženiť syna?
Veď to chlapec — rozvahy nič —
bola by to veľká vina!

«Práve preto», rečie otec,
«máme preňho také dieťa,
že keď príde k rozumu
nevezme ho za pol sveta!»

«A čo zaň?» — «Pekné, múdre,
kmoterko môj veru nie;
lež tisícku a kravičku
po sobáši hneď dozenie!»

Neitus Vollay.

CHYRNÍK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skut. vnút. tajný radca dr. Ján Csernoch vo sviatok Nanebevzatia Panny Marie v ostrihomskej bazilike slúžil slávnostnú svätú omšu a za tým držal veľavýznamnú kázeň, na ktorej v ohromne veľkom počte zastúpené boli všetky vrstvy ostrihomského obyvateľstva a mnoho pospolitého ľudu z okolia.

83. výročitý deň narodenín jeho veličenstva kráľa slávnostne zasvätili vo všetkých kostoloch hlavného mesta. V korunovačnom chráme v Budíne za prítomnosti vlády, zastupiteľstva krajinského zákonodarstva, vojenských a svetských vrchností a početného obecnstva, slávnostnú sv. omšu slúžil najdôstojnejší pán knieža-primas arcibiskup ostrihomský skut. vnút. tajný radca dr. Ján Csernoch.

Krajinský sviatok sv. Štefana kráľa zasvätený bol veľkolepou processiou, ktorú za pomoci osvietených pánov biskupov L. Arpáda Váradyho, grófa Jána Mikesa, početného duchovenstva, viedol najdôstojnejší pán knieža-primas Uhorska arcibiskup ostrihomský skut. vn. tajný radca dr. Ján Csernoch. Processia s pravícou sv. Štefana prvého apoštolského kráľa Uhorska už od 21. rokov nebola tak slávnostne odobavovaná ako prítomne.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 9. augusta v najlepšom zdraví vrátil sa domov z krátkeho letovania v Reichenhallu a Antona Vranýo za učiteľa vymenoval do obce Morva. Chudobných žiakov podporujúci spolok za predsedníctva praeláta kanonika Štefana Lesskó 5.

augusta vydržoval zasadnutie, na ktorom oznámili, že na prosbu spolku len 15 učiteľov poslalo podporu, ďalej že vdova bývalého učiteľa Michula Tremko ku podpore menovaného spolku zložila 400 korún, s ktorými celá podpora zo stránky učiteľov obnáša 453 korún. Do alumnea prijali 33 žiakov a praeparandistov, ktorí za 10 korún mesačne dostanú chutný obed a večeru. Tunajší kráľovský školdozorca vyzval učiteľov, aby v obciach kde účinkujú v nastávajúcom roku podísali všetkých ľudí čo nevedia písať a čítať a spolu aby ich aj vyučovali, zarovnak aby na vedomie dali mu i pobočné zamestnanie, s ktorým sa príležitostne zaoberajú. Katolícky tovaryšský spolok ku podpore povodňou stihnutých zariadil zábavu s výsledkom 50 korún. — Alex Rajesák farár obce Csécs dočasne povorený je so správou fary Buzita.

Chýry zo Sáriša. *Prešov:* Pretrhnutie oblakov, vychrice, krupobitie a lejaky mnoho škody narobili ako v stolici sárišskej tak aj v Prešove, kde voda zcela zaplavila nové tržisko. Slojdský naukobeh pre učiteľov 13. augusta slávnostne bol zakľúčený s veľmi peknou výstavou ručných prac. — Bulhari po zakončenej vojne na územie sárišskej stolice tiahnu cez obec Orló. Ponevác ale dochodia a cestujú z krajov choleroou stihajúcich, podrobiť sa musia prísnemu preskúmaniu pohraničnej polície. — Domovní slepých viacerí dobrodincovia minule darovali 28 korún. Obchodník Ondrej Gregor tomuto ústavu zdarma dal 52 zatvoriek na okná. Dr. Achill Baán tunajší pravotár Katolíckej Ludovej Jednoty v úradných záležitostiach na viacej dní odcestoval do Hamburgu. — *Bardijov:* V tunajších kúpeľoch doteraz bolo 2178 hostí. Autobus, ktorý chodí medzi Bardijovom a Stropkovom, následkom zlomenia osy aj s cestovateľmi prevrhol sa do priekopy. — *Kis-szeben:* Vo sviatok Nanebevzatia Panny Marie 15. augusta odbavovaný tú bol odpust, na ktorom ale pre zlé počasie súčasnilo sa menej ľudu ako obyčajne. *Tótsobvár:* Štefan Krucsilák, novovymenovaný titulárny praepošt a tunajší vicedekan farár 10. augusta sv. omšu poprvé slúžil pod infulou. *Héthárs:* Osv. p. biskup dr. August Fischer Colbrie 10. augusta z príležitosti 400-ročného jubileuma tunajšieho pekného kostola slúžil tu slávnostnú sv. omšu s Tedeumom za prítomnosti početného duchovenstva a takmer celej inteligencie stolice. Jubilárnu reč držal Albert Berzeviczy predseda budapešťanskej vedeckej akademie, akožto potomok zakladateľa kostola Mikuláša Tarczayho.

Chýry zo Spiša. V Levoči 7. augusta v noci zhorel dom Franca Hanzélyho ako aj dvorné miestnosti susedného domu. — Hornoslíezska banícka spoločnosť vystavila v Markušovciach veľké elektrické dielo, ktoré poskytuje prúd rostockej baníckej osade ako markušovským kovu čistujúcim pecom. — Mafašovský r. k. učiteľ Alojz Kohuth 6. augusta v novovesskom kat. kostole večnú vernosť sľúbil slečne Mariške Burlasz. — Zegranský okresný notár Béla Kožár zasnúbil si slečnu Jolánku Faith, dcéru vlachského učiteľa. — Do Starých

Smokoviec na niekoľko dní došiel arciknieža Jozef. — Dáždivé počasie — bohužiaľ — nech sa premení. V Gelnici a na okolí 6. augusta bola hrozná búrka, ktorá spôsobila ohromné spustošenie. V Zakarovciach udrhel hrom do pobočného staviska katolíckej školy a rozbúral ho. V Koritniku vyliat sa poľanovský potok, v Podhradí voda zaplavila kapusnice.

Bude ešte i lepšie počasie? Známý ruský meteorológ Demčinskij predpovedá, že od 14. augusta nastane stály, jasný a veľmi teplý čas, len noci ostanú chladné. Dážde možno očakávať len v polovici septembra. Dal by Boh, aby tak bolo a to nielen v Rusku ale aj u nás.

Požiare. V Bánovciach minule zhorela garbiareň Jozefa Fundačka. Škodu šacujú na 50.000 korún. Oheň bol podložený. — V Sabinove — ako z Prešova oznamujú — jedna zo Spiegelových papierní do gruntu zhorela. Vyskytlo sa podozrenie, že papierňu podpálili.

Šťastné mesto. V Nemecku jesto mestečko Klingenberg, ktoré má 2000 obyvateľov. Na závierke účtého roku ma' o plus 480.000 korún. Mesto má veľké hliníky s prvotriednou hlinou. Neplatí tam nikto dani, každý mešťan dostane ročne z mestskej kassy 480 korún z čistého príjmu. A to teraz v čase drahoty. Je to skutočne šťastlivé mesto.

Smrť na horiacom voze. Zo Sabadky oznamujú: Asi pred dvoma týždňami zabával sa v jednej krčme s niekoľkými kamarátmi 54-ročný zámožný gazda Imrich Barát z Veľkej Kaniže. Pili až do neskorého večera a keď sa už všetci dobre ochlastali, pobrali sa domov. Barát na voze šiel na svoju taňu. Opilý gazda zapálil si na fajku a pomaly hlboko zaspal. Z fajky vypadol žeravý dohaň do voza na slamu, ktorá sa chytila a onedlho celý voz bol samý plameň, gazda ale nevedel o sebe. Kone sami od seba fahaly horiaci voz na taňu a zastaly na dvore. Keď gazdova manželka videla horiaci voz, zúfanelive zobudila celad, zahasili oheň a opitého gazdu popáleného v nevedomom stave vzali z voza dolu. Baráta opatrovali cez dva týždne, nešťastník ale utrpel tak ťažké popáleniny, že medzi strašnými boláštami zomrel.

V Košiciach 1. decembra začne účinkovať obchodná správa košicko-oderbergskej železnice.

Največší most sveta. Z Kabarova v Rusku oznamujú, že minule položili základný kameň mosta, ktorý postaví nad riekou Amur. Toto bude najväčší železnicičný most na celom svete.

Richvald.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kreštane».

Následkom zväčšenia počtu obyvateľov potrebné bolo, aby zväčšený bol aj počet stoličných výborníkov z tej príčiny, aby utvorené boli nové volebné okresy a

pri tom aby niektoré obce pridelené boli ku iným volebným okresom. Dľa popisu ľudu roku 1910. naša stolica má 172.725 obyvateľov, tomuto počtu zodpovedne náš stoličný výbor mal by pozostávať z 346 údov, z ktorých polovicu volia a druhá polovica sú virilisti. V Levoči, v Novej Vsi a v Krompachoch utvorili teraz dva volebné okresy. Mesto Gelnica má osobitný volebný okres, obce ale ktoré posial patrily ku Gelnici, tvoria nový okres. V iných okresoch staly sa nasledujúce premeny. Ruskinovce patria teraz do tovaryšského okresu z ktorého obec Verhov pridelená je lubickému okresu. Illašovce prislúchajú do štrvtského a Letanovce do okresu okolia novovesského. Vo vyšnorepašskom okrese za volebné miesto ustálené je Torisko a v 39-om volebnom okrese Kacvin. Toto nové ustálenie platí už pri najbližších voľbách stoličných výkorníkov, ktoré vydržiať sa majú v tohoročnej jaseňi.

Gazdovia a remeselníci berte aj tie volby vážne, však pri stoličných zasadnutiach pojednáva sa mnoho raz aj o vás a to doteraz — žiaľbohu — bez vás a obyčajne proti vám. Volte si neodvislých, statočných a kreštansky smýšľajúcich ľuď. Obozretní máte byť zvlášte pri voľbe úradníkov a notárov, cestovných komisárov, horárov a slúžnych, bo tí vždy otrocky držia s panujúcou vládou a hlasujú riadne proti vašim záujmom. Ľudáci už veľ vydržiať porady, koho počítate s vašou dôverou.

S kreštanským pozdravom

Stoličný výborník.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kreštane».

Okresni a obecní notári našej stolice dňa 6. augusta vydržiať svoje tohoročné zasadnutie v lučivňanských kúpeľoch.

Notári neprijali pripis krajinského pravotárskeho spolku, v ktorom pravotári žiadajú, aby notárom súkromné práce zakázané boli krajinským zákonom. Uzavreli, že sa obrátia k stolici, aby na tento rok dostali drahotný doplnok. Tohoročné úroky krajinskej sirotskej základiny obnášajúce 100 korún, prisúdilo sirotám notára Auréla Marczyho. O premenení staviteľského na riadenia pojednávať sa má na najbližšom okresnom zasadnutí.

Naši notári veľmi smutné svedectvo vystavili o sebe, keď pozdravili hrúzovládara Štefana Tiszu. S týmto dokázali, že sú len jednoduchými otrokmi mungovskej vlády, celkom nehodní dôvery ľudu. Pri jaseňných voľbách stoličných výborníkov, pamätajte na to, ctení voličia a nevoľte ani jedného notára do stoličného výboru!

Ludák.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

A N E K D O T Y.

Mladí manželia.

— Vďaka, Štefko môj, všakver sa mi tvár nezmenila odtedy, ako som sa vydala?

— Tvár sa ti nezmenila, lež jazyk, ten áno.

Ale je pyšný!

Pavel Chudý: Váš lajblík je vždy plný mastnými flakami.

Peter Tlstý: Chvála Bohu, z môjho gazdovstva to ešte vždy vystane!

Vytriasanie blch.

Mládenci v dedine sriadil tanečnú zábavu.

— A zavolajte aj pánov — radil im rychtár — nech si aj oni povytriasajú blchy.

Už začínal.

Pochovali ženu.

— Bola to poriadna osoba, nech jej Pán Boh dá sladké odpočinutie — potešuje vdovca jedon priateľ.

— Veru — hovorí vdovec — za štyridsať rokov ma verne opatrovala a môžem povedať, že som ju už začínal rád mať...

Liek v buchtách.

Čo vy to tu robíte? Ja som vášmu mužovi nepredpísal buchty!

Žena: Nuž viete, pán doktor, môj muž predpísané lieky nechcel užiť len tak samé a ponevác sa obľátky minuly, teda mu ich dávam v buchtách s tvarohom

Nič neztratí.

Abraham vyšiel zo synagogy s plačom, bo rabin spieval v dlhý deň: «Prach si a v prach sa obrátiť musíš.»

— Nýyy! Čo plačeš? — tešil ho Icík, dozvediac ša príčinu jeho zialu. — Khebys bol zo zlata a musel bys sa obrátiť v prach, ztratil bys najmenej sto procent. Keď si ale z prachu a v prach sa obrátiš, čože prehráš, čo ztratiš?

Prostosrdečné.

Host k sluhovi: A tou špinavou vodou mám si zuby očistiť?

— Veď ju i tak vyplujete.

Odkazy redakcie.

O. H. B. Neupotrebené rukopisy nikde a nikdy nedávajú sa zpiatky. — St. V. Z. Predplatok v poriadku. Číslá Vám posielajú.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krestana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krestana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomíname, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok ... .. 4 koruny,

na pol roka ... .. 2 koruny,

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Krestana

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 20. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	22 20—23 40
• stolnobelohradská,	«	22 00—23 20
• peštianska,	«	22 00—23 60
• banátska,	«	22 00—23 80
Raž prvotriedna	«	17 25—17 45
• druhotriedna	«	17 05—17 25
Jačmeň prvotriedny	«	16 40—16 80
Ovos prvotriedny	«	18 70—18 90
• druhotriedny	«	17 00—17 50
Otruby drobné	«	10 00—10 20
• hrubé	«	12 00—12 20
Kukurica	«	15 30—15 60
Rasca (kmín)	«	78 00—81 00
Konopné semä	«	26 00—26 50
Proso	«	19 00—20 00
Datelínové semä červená datelina	«	190 00—200 00
• lucerna	«	90 00—130 00

Smokoviec na niekoľko dní došiel arciknieža Jozef. — Dáždivé počasie — bohužiaľ — neche sa premení. V Gelnici a na okolí 6. augusta bola hrozná búrka, ktorá spôsobila ohromné spustošenie. V Zakarovciach udrel hrom do pobočného staviska katolíckej školy a rozbúral ho. V Koritniku vylial sa polanovský potok, v Podhradí voda zaplavila kapusnice.

Bude ešte i lepšie počasie? Známy ruský meteorolog Demčinskij predpovedá, že od 14. augusta nastane stály, jasný a veľmi teplý čas, len noci ostanú chladné. Dážde možno očakávať len v polovici septembra. Dal by Boh, aby tak bolo a to nielen v Rusku ale aj u nás.

Požiare. V Bánovciach minule zhorela garbiareň Jozefa Fundačka. Škodu šacujú na 50.000 korún. Oheň bol podložený. — V Sabinove — ako z Prešova oznamujú — jedna zo Spiegelových papierní do gruntu zhorela. Vyskytlo sa podozrenie, že papierňu podpálili.

Šťastné mesto. V Nemecku jesto mestečko Klinenberg, ktoré má 2000 obyvateľov. Na závierke účtého roku malo plus 480.000 korún. Mesto má veľké hliníky s prvotriednou hlinou. Neplatí tam nikto dani, každý mešťan dostane ročne z mestskej kassy 480 korún z čistého príjmu. A to teraz v čase drahoty. Je to skutočne šťastlivé mesto.

Smrť na horiacom voze. Zo Sabadky oznamujú: Asi pred dvoma týždňami zabával sa v jednej krčme s niekoľkými kamarátmi 54-ročný zámožný gazda Imrich Barát z Veľkej Kaniže. Pili až do neskorého večera a keď sa už všetci dobre ochlastali, pobrali sa domov. Barát na voze šiel na svoju taňu. Opilý gazda zapálil si na fajku a pomaly hlboko zaspal. Z fajky vypadol žeravý dohaň do voza na slamu, ktorá sa chytila a onedlho celý voz bol samý plameň, gazda ale nevedel o sebe. Kone sami od seba fahaly horiaci voz na taňu a zastaly na dvore. Keď gazdova manželka videla horiaci voz, zúfalo live zobudila celad, zahasili oheň a opitého gazdu popáleného v nevedomom stave vzali z voza dolu. Baráta opatrovali cez dva týždne, nešťastník ale utrpel tak ťažké popáleniny, že medzi strašnými boláškami zomrel.

V Košiciach 1. decembra začne účinkovať obchodná správa košicko-oderbergskej železnice.

Največší most sveta. Z Kabarova v Rusku oznamujú, že minule položili základný kameň mosta, ktorý postavia nad reku Amur. Toto bude najväčší železný most na celom svete.

Richvald.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráčne prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kreštane».

Následkom zväčšenia počtu obyvateľov potrebné bolo, aby zväčšený bol aj počet stoličných výborníkov z tej príčiny, aký utvorené boli nové volebné okresy a

pri tom aby niektoré obce pridelené boli ku iným volebným okresom. Dľa popisu ľudu roku 1910. naša stolica má 172.725 obyvateľov, tomuto počtu zodpovedne náš stoličný výbor mal by pozostávať z 346 údov, z ktorých polovicu volia a druhá polovica sú virilisti. V Levoči, v Novej Vsi a v Krompachoch utvorili teraz dva volebné okresy. Mesto Gelnica má osobitný volebný okres, obce ale ktoré posial patrily ku Gelnici, tvoria nový okres. V iných okresoch staly sa nasledujúce premeny. Ruskinovce patria teraz do tovaryšského okresu z ktorého obec Verhov pridelená je lubickému okresu. Illašovce prislúchajú do štrvtského a Letanovce do okresu okolia novovesského. Vo vyšnorepašskom okrese za volebné miesto ustálené je Torisko a v 39-om volebnom okrese Kacvin. Toto nové ustálenie platí už pri najbližších voľbách stoličných výborníkov, ktoré vydržiať sa majú v tohoročnej jaseňi.

Gazdovia a remeselníci berte aj tie volby vážne, však pri stoličných zasadnutiach pojednáva sa mnoho raz aj o vás a to doteraz — žiaľbohu — bez vás a obyčajne proti vám. Voľte si neodvislých, statočných a kresťanský smýšľajúcich ľudí. Obozretní máte byť zvlášte pri voľbe úradníkov a notárov, cestovných komisárov, horárov a slúžnych, bo tí vždy otrocky držia s panujúcou vládou a hlasujú riadne proti vašim záujmom. Ľudáci už veľ vydržiaujte porady, koho počtíte s vašou dôverou.

S kresťanským pozdravom

Stoličný výborník.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kreštane».

Okresní a obecní notári našej stolice dňa 6. augusta vydržiaovali svoje tohoročné zasadnutie v lučivňanských kúpeloch.

Notári neprijali pripis krajinského pravotárskeho spolku, v ktorom pravotári žiadajú, aby notárom súkromné práce zakázané boli krajinským zákonom. Uzavreli, že sa obrátia k stolici, aby na tento rok dostali drahotný doplnok. Tohoročné úroky krajinskej sirotskej základiny obnášajúce 100 korún, prisúdilo sirotám notára Auréla Marczyho. O premenení staviteľského na riadenia pojednávať sa má na najbližšom okresnom zasadnutí.

Naši notári veľmi smutné svedectvo vystavili o sebe, keď pozdravili hrúzovláda Štefana Tiszu. S týmto dokázali, že sú len jednoduchými otrokmi mungovskej vlády, celkom nehodní dôvery ľudu. Pri jaseňných voľbách stoličných výborníkov, pamätajte na to, ctení voličia a nevoľte ani jedného notára do stoličného výboru!

Ľudák.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

ANEKDOTY.

Mladí manželcia.

— Vďaka, Štefko môj, vďaka sa mi tvár nezmenila odtedy, ako som sa vydala?

— Tvár sa ti nezmenila, lež jazyk, ten áno.

Ale je pyšný!

Pavel Chudý: Váš lajblík je vždy plný masnými flakami.

Peter Tlstý: Chvála Bohu, z môjho gazdovstva to ešte vždy vystane!

Vytriasanie blech.

Mládenci v dedine sriadil tanečnú zábavu.

— A zavolajte aj pánov — radil im ryehtár — nech si aj oni povytriasajú blechy.

Už začínal.

Pochovali ženu.

— Bola to poriadna osoba, nech jej Pán Boh dá sladké odpočinutie — potešuje vdovca jedon priateľ.

— Veru — hovorí vdovec — za štyridsať rokov ma verne opatrovala a môžem povedať, že som ju už začínal rád mať...

Liek v buchtách.

Čo vy to tu robíte? Ja som vášmu mužovi nepredpísal buchtu!

Žena: Nuž viete, pán doktor, môj muž predpísané lieky nechcel užiť len tak samé a pretože sa obličky minuly, teda mu ich dávam v buchtách s tvarohom

Nič neztratí.

Abraham vyšiel zo synagogy s plačom, bo rabín spieval v dlhý deň: «Prach si a v prach sa obrátiť musíš.»

— Nýýý! Čo plačeš? — tešil ho Ieik, dozvediac sa príčinu jeho zialu. — Khebyš bol zo zlatu a musel bys sa obrátiť v prach, ztratil bys najmenej sto procent. Keď si ale z prachu a v prach sa obrátiš, čože prehráš, čo ztrátiš?

Prostosrdečné.

Hosť k sluhovi: A tou špinavou vodou mám si zuby očistiť?

— Veď ju i tak vyplujete.

Odkazy redakcie.

O. H. B. Neupotrebené rukopisy nikde a nikdy nedávajú sa zpiatky. — St. V. Z. Predplatok v poriadku. Čísla Vám posielajú.

Zadovážujte predplatiteľov pre «Kreššana!»

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kreššana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Kreššana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok ... .. 4 koruny,

na pol roka ... .. 2 koruny,

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kreššana

Kreššanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 20. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	... ..	kor. 22 20—23 40
• stoinobelohradská,	... ..	« 22 00—23 20
• peštianska,	... ..	« 22 00—23 65
• banátska,	... ..	« 22 00—23 80
Raž prvotriedna	... ..	« 17 25—17 45
• druhotriedna	... ..	« 17 05—17 25
Jačmeň prvotriedny	... ..	« 16 40—16 80
Ovos prvotriedny	... ..	« 18 70—18 90
• druhotriedny	... ..	« 17 00—17 50
Otruby drobné	... ..	« 10 00—10 20
• hrubé	... ..	« 12 00—12 20
Kukurica	... ..	« 15 30—15 60
Rasca (kmín)	... ..	« 78 00—81 00
Konopné semä	... ..	« 26 00—26 50
Proso	... ..	« 19 00—20 00
Datelinové semä červená datelina	... ..	« 170 00—200 00
• lucerna	... ..	« 90 00—130 00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17 60	17 30	17 00	16 70	16 30	15 80	1 40

č.	7	7½	8
K.	15 00	14 00	8 00

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	kor.	32:00—56 00
Hrach lúpaný	„	29:00—56 00
Hrach nelúpaný, čistý	„	30:00—32:00
Mak	„	72:00—75 00
Fazula strakavá	„	18:00—20 00
Fazula veľká biela	„	23:50—25 50
Zemiaky (hornouhorské) biele	„	4 10—4 20

Zemiaky (hornouhorské) ruzové ... kor. 5 00—6 20
 „ „ žlté ... „ 9 00—12 00
 Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	150:00—151:00
Slanina mestská 4-kusová	„	132:00—133 00
„ „ 3-kusová	„	130:00—131:00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	43:00—46:00
„ „ White-Star (***)	„	38:00—40:00
Cukor v klobúkoch	„	80:50—81:00
„ kockový	„	82:50—84:50
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„	54:50—55:00

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30.

86, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin a alebo 1 spodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 80 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.60, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dľa vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134.** pri Pilsen (Čechy).

Za šlosiarskych učňov

2. Kresfanských chlapcov hľadá Leopold Pozsgay šlosiarský majster Budapest, VIII., Nemet-u. 16. c. Kto sa hlási k odpovedi pripojiť má postový kolek.

Singerove šijacie stroje!

Celkom nová malá Singerka za K 60.—, dobre opravená pre domácnosť a pre remeslo od K 24 vyše! Bicikle, gramofony, platne a iných cenách. Na sklade má

Jozef Habán Budapest, VII., Almássy-tér 14. Obrázkový cenník pošlem na žiadosť zdarma.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.: prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, pri obľadnaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každá 80 cm. dlhá, 80 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného građu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Pánom roľníkom

odporúčam svoje najnovšie

hospodárske stroje.

Páni roľníci nač, by ste kupovali stroje z ďalekej cudziny z Čech a Moravy a platili veľké peniaze za dovoznú a pritom neobdržíte stroj ani lepší ani lacnejší, ba práve naopak. Stroje dostanete u nás podpísaného dobre, dokonale siine, trvace a ľahko idúce, pod zárukou. **Teda svoj k svojmu a nie k cudziemu.**

Mlačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrače. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, lorievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lúpanie kukurice atď.

Obrázkove cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
 v BYTČI (Nagybicsce).

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.
 Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.
 Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochoťne poslúži s cennými rozvrhmi!

Pri objednávkach na naše ohlasy,
 prosíme odvolávať sa vždy na
 náš časopis.

Známo je vôbec,
 že len
LUDVIKA KÁLLAI-ho
 motorfabrika
 Budapest, VI., Gyár-utca 28,
 pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvíka Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.
 Upozornenie! Ludvíka Kállai-ho vychýrenú motorovú fabríku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.